Ner 243. ROK 1845. CZWARTEK 23 PAŹDZIERNIKA.

Pismo to wychodzi codziennie oprócz niedziel i świąt uroczystych w drukarni Stanisława Gieszkowskiego.

Zaliczenie na trzy miesiące złotych dziesięć miesięcznie złotych cztery, numer pojedynczy groszy dziesięć.

GAZETA KRAKOWSKA

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień godzina		Bar. do 0° R. w miar. paryz.	Stop. ciepła podł. Reau.	Psychometr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i różne uwagi
	6	27" 3, 524	+ 3°, 5	2, 60	ZPł. Zachodni średni	Pochmurno	Deszcz
22	2	6, 157	+ 5, 6	2, 33	Zachodni słaby	Chmurno	
	10	7, 964	+ 3, 8	2, 53	ZPł. Zachodni ,,	Pochmurno	Deszcz

Wiadomości krajowe.

KRAKÓW.

Od kilku dni otwartą tu została na plantacyach przy *Nowym świecie* menażerya zwierząt Pana Präuscher, godna widzenia. Między wielu innemi zwraca na siebie uwagę lew i lwica; — pierwszy ma przy sobie w klatce małego pieska, który się ciągle wije około niego, chwyta go zębami po nogach, chce mu wyrywać mięso w godzinach karmienia; lew wspaniałomyślny zwierz, zdaje się nie zważać nawet na tak poziome stworzenie, jakby to tylko była mucha natrętna, której się za nic nie ma; niemniéj godne są widzenia tygrysy, lamparty, pantera, hiena, lama, krokodyl, i t. p. piękny zbiór małp, ojciec matka i dzieci. — Przy téj menażeryi znajduje się także mała panorama pokojowa, z nader zajmującemi szczegółami. —

WIDOWISKA W TEATRZE. Dnia 18 *Błąd chwilowy* dramacik z francuzkiego p. Scribe w 2ch sztukach, — i *Landara* komedya w 1 akcie; — pierwsza z zadowolnieniem przyjęta, po któréj skończeniu przywołaną została pani H. Hoffmann śpiewaczka opery coraz korzystniéj występująca w dramatach i komedyach, i pan Chomiński; — dnia 19 wznowiono przysłowie dramatyczne *Kazimierz W.* i *Bruzda* w trzech aktach; — dnia 21 melodramat *Chłop milionowy*; pan Ładnowski w roli *Fortunata*, dobrą grą i nowemi miotełkami swéj kompozycyi, zadowolnił serdecznie widzów i zaszczycony przywołaniem. Dziś nowy utwor dramatyczny z francuzkiego: *Dominik czartu zaprzedany*; — po jutrze po raz pierwszy opera: *Belizaryusz* z muzyką Donicettego. Słabość pana Szczepkowskiego tenorysty, pozbawiła nas przez ten cały miesiąc opery, — szczęśliwe wyzdrowienie tego ulubionego śpiewaka, zapowiada nam częstsze w tym pięknym rodzaju widowiska. — W operze téj występują: panna Bogdani w roli Antoniny, panna Studzińska w roli Ireny.

Wiadomości zagraniczne.

— *Warszawa* 17 *Października.* —

Zawczoraj w południe JOO. Xięztwo Ichmość Warszawscy i Ich Dostojna Rodzina, wyjechali koleją żelazną do Skierniewic. Towarzyszą Xstwu Ichmość, JWW. minister oświecenia narodo. Uwarów, xżę Jabłonowski, W. mistrz dworu, hr. Grabowski kontroller jlny, minister sekretarz Stanu Turkułł, kilku jenerałów i urzędników.

— *Petersburg* 3 *Października.* —

W nagrodę znakomitego męztwa i waleczności, okazanych w potyczce z góralami przy rozproszeniu liczněj zgrai nieprzyjaciela w dniu 24 m. lipca r. b., otrzymali złote szable z napisem: *za waleczność*, naczelnicy milicyj: Kajtachskiéj, podpułkownik Dżamów Bek, i Kiuryńskiéj, major Jussuf Bek. W dowód szczególnego monarszego zadowolenia, z gorliwéj ciągle służby naczelnika Dżarobiełokańskiego okręgu wojennego, liczącego się w jeździe jenerał-lejtnanta Szwarca, tudzież wzorowéj waleczności i nieustraszoności, okazanych przez niego, w potyczkach z góralami, których on w ciągu działań wojennych nieraz rozgromił w znacznéj sile zebranych, a oprócz tego rozsądnym wpływem swym zdołał utrzymać w należnem posłuszeństwie gminy Aukratlskie i mieszkańców gminy górnych grzbietu Kaukazkiego, Najmiłościwiéj tenże udarowany został szablą złotą, ozdobioną brylantami, z napisem: *za waleczność.*

Otrzymaliśmy z Krymu wiadomości, że J. C. W. W. Xiążę Konstanty Mikołajewicz, po obejrzeniu portów morza Azowskiego, poświęcił dni kilka na zwidzenie malowniczych miejscowości południowego brzegu Krymu. D. 24 sierpnia, zwidziwszy po drodze sławną jaski-

nię Rizil Koba, przybył tegoż dnia do Ałuszty; nazajutrz w towarzystwie swego całego orszaku, wjeżdżał na Czatyrdach. Dnia 26 jeździł konno oglądać prześliczne doliny Jurzuf i Aj-Danil, a na objad przybył do Masandry, będącéj własnością xcia Woroncowa. Ztamtąd, d. 27go, odjechał przez Jałtę do 2giéj majętności xięcia Woroncowa. Alupki; dnia 28go przybył do Bałakławy, dnia 29go z rana udał się do klasztoru św. Jerzego, gdzie wysłuchał Liturgii św. i o godzinie 1éj z południa przybył do Sewastopolu.

J. Wielko-Xiążęca Wys. Xżę Alexander Heski, dostojny brat Jéj C. W. Cesarzewny, który w r. b. miał udział w kampanii Kaukazkiéj, przybył d. 25 sierpnia z Suchum-Kale do Kerczu na parostatku wojennym *Kolchida*, i wysiadł w przygotowanym dla siebie domu. Tegoż dnia obejrzał miasto i jego okolicę, zwiedził muzeum, oraz jeździł do Jenikale i na kurhan Carski. Nazajutrz był obecnym przy otwarciu nowego Pantikapejskiego globu, a wieczorem znajdował się w teatrze na przedstawieniu rossyjskiem. Przez oba wieczory miasto Mitrydatesa było illuminowane. D. 27 Jego Wys. wyjechał z Kerczu, udając się przez Teodozyę i Simferopol na brzeg południowy Krymu, dokąd przybył dnia 20.

— *Austrya.* —

Zakończył tu życie znany dyplomatyk, Jw. Bailly Tatyszczew; ces. ros. rzecz. radca tajny, wielki szambelan Dworu N. Cesarza Rossyjskiego, członek Rady Państwa, były ambasador rossyjski przy dworze tutejszym. Żył lat 82.

J. C. K. Mość raczył braci: Kajetana i Romana, tudzież ich kuzyna Felixa barona na Karnicy Karnickich, wynieść do stanu hrabiów austryackich.

— *Wiedeń 27 Września.* —

Arcyxżę Rainer powitać ma N. Cesarzową Rossyjską w Medyolanie.

Zapewniają znówu w zwykle dobrze zawiadamianych towarzystwach, że król Ludwik Filip podczas ostatnich odwidzin królowéj angielskiéj w Eu, dał wyraźnie poznać swoją niechęć ku zaślubieniu się xcia Sasko-Koburgskiego z królową hiszpańską. Jakkolwiekbądź, xżę Ferdynand Sasko-Koburgski udaje się jutro z synem swoim, xięciem Leopoldem do Londynu, na skutek zaprosin królowéj Wiktoryi. Z Londynu udać się mają obadwaj xiążęta do Lisbony. Zapewne tu lub jeszcze w Londynie otrzymają zaprosiny z Madrytu, aby odwidzili dwór królowéj Izabelli.

— *Dnia 2 Października.* —

Minister stanu br. Ficquelmont wyjechał w tych dniach do Insbruku, aby tam z polecenia Dworu cesarskiego przyjmować N. Cesarzowę Rossyjską i towarzyszyć jéj do Medyolanu.

— *Lwów 4 Października* —

Poczta wiedeńska przybyła do Lwowa w przeszłą sobotę znacznie późniéj, z powodu wypadku na kolei żelaznéj. Oto w nocy z d. 23 na 24 z. m. podczas bardzo gęstéj mgły, między Neudorf i Goding pociąg wiedeńsko pragski przejechał wołu. Pociąg zastanowił się w oka mgnieniu, a lokomatywa i powóz pocztowy nie były wyparte z szyn kolejowych; wszelako posuwając się za niemi dwa wagony z pakunkiem i jeden wagon drugiéj klassy z osobami, wyskoczyły z szyn i zostały znacznie uszkodzone; szczęście, że podróżni w tym ostatnim wagonie bynajmniéj nie ucierpieli, jednakże pakownik będący w wagonie pakowym, padł ofiarą tego wypadku. Po 3godzinnem zatrzymaniu się i zostawieniu uszkodzonych wagonów, ruszono w dalszą drogę.

— *Berlin 6 Października.* —

W nocy z dnia 1 na 2 w Krolewcu był mały przymrozek, poczem nazajutrz w dzień padał grad i deszcz i na przemian słońce świeciło. Ale na zmroku zaczęło się łyskać i o godz. 7 powstała wielka burza z gradem, deszczem i piorunami, z których jeden uderzył w kościół Seligenfeld, i zupełnie go spalił. W okolicy uderzyło także kilka piorunów, które zrządziły mniejsze lub większe szkody w pojedynczych budynkach.

— *Sztockolm 26 Września.* —

Na wezwanie garbarza Flon, który, jak wiadomo, uważa siebie za spakobiercę mniemanego ogromnego spadku po p. Thierry (którego p. Sue w *Żydzie wiecznym Tułaczu* wystawia, jak mniemają, pod nazwą pana Hardy, spadkobiercę dziedzictwa rodziny Rennepont, d. 22 b. m. zebrało się w Norrköping około 20 pretendentów do tego spadku z różnych okolic Ost-Gotlandyi, w celu naradzenie się w tym przedmiocie z adwokatami. Atoli, według doniesienia zamieszczonego w gazecie prowincyonalnéj, zdaje się, iż biedny garbarz uroił sobie w głowie całą tę bajkę.

— *Paryż 4 Października.* —

Po przybyciu z Oranu okrętu *Pharamond* do Marsylii, rozeszła się pogłoska, że w prowincyi Oran organizuje się powszechne powstanie; że ze wszystkich stron nadchodzą do Oranu doniesienia o powstaniach. Odjazd marszałka Bugeaud do Francyi i jenerała Lamoricière z Oranu do Algieru uważać można za przyczynę tych powstań, gdyż pokólenia prowincyi Oranu, w mniemaniu, że owi straszni dla nich wodzowie popadli w niełaskę u króla Francuzów, uważają się pewnemi zwycięztwa

Według dziennika *Toulonnais* Abdel-Kader miał się ukazać w południowéj stronie Algieryi, aby teraz po ramazanie, gdy fanatyczni Arabi są skłonni do wojny świętéj, rozpocząć nowe napady.

Na Sekwanie robiono doświadczenia z nowym statkiem do ratowania tonących, który się bardzo użytecznym okazał.

P. Washington Irwing, znany północno-amerykański polityk i powieściopisarz, przybył do Paryża z szczególnym poleceniem rządu swego.

Jest tu mowa o wysłaniu oddzielnego kom-

missarza do Algieryi, aby na miejscu przekonał się, co Bugeaud sam zdziałał i co dla trwałéj kolonizacyi do zrobienia jeszcze pozostaje. To polecenie ma być dane, jak słychać, panu Magne'; członkowi izby deputowanych.

Semaphore de Marseille donosi, że muzeum Marsylijskie wzbogacone zostało dwoma kamieniami z napisami Fenicyjskiemi w zupełnéj wyrazistości zachowanemi; znalezione zostały przy kopaniu fundamentów i kupione za kilkanaście franków. Jedynemi znanemi archeologicznemi pomnikami z fenicyjskiemi literami były dotąd kartageńskie na Sycylii bite monety, z których też Mionnel w dziele swojem o numizmatyce, ułożył alfabet owéj mowy.

— *Londyn* 27 *Września*

Przybyły onegdaj z Brazylii do Plymouth okręt pakietowy przywiózł piasku złotego i dyamentów wartości 500.000 fst. oraz wiadomość, że nasz parowy okręt *Vultur* w dniu swego odbicia od Rio zabrał dwa niewolnicze okręty.

Królowa Wiktorya kazała zawiadomić margr. Salisbury, że w przyszłym miesiącu chce go odwidzić w Hatfieldhause.

— *Dnia* 29 *Września* —

Dziś odbyły się wybory tutejszego Lorda Majora (Prezydenta stolicy). Wybór padł na Aldermana Johnson z powtórnem pominięciem Aldermana Wood., któremu zarzucają nierzetelność w kierowaniu interesami jednego towarzystwa akcyjnego.

O'Connel rozpoczął dnia 25 z. m. swą agitacyę na korzyść repealu energiczną mową na uczcie danéj na jego cześć w Thurles.

W *Birmingham Advertiser* czytamy: Największa czynność panuje pomiędzy wszystkiemi klassami przemysłowemi tego miasta. Wielka liczba naszych fabryk otrzymała tyle obstalunków, że muszą odmawiać przynajmniéj w téj chwili wszelkich poleceń. Pomimo powiększonéj płacy właściciele fabryk nie mogą dostać potrzebnéj liczby robotników, którychby mogli zatrudnić.

— *Hiszpania.* —

Zdaje się, że na granicy hiszpańskiéj obawiają się jeszcze ciągle niespokojności i napadu wychodźców hiszpańskich do Katalonii. Wojenny Gubernator m. Figueras wydał rozkaz dzienny, w którym poleca mieszkańcom, aby za pierwszym strzałem armatnim z cytadelli św. Ferdynanda; pozamykali drzwi domów swoich. Gdyby zaś wystrzał ten dał się słyszyć w nocy, tedy prócz tego winni jeszcze pozapalać w oknach świece.

Dnia 15 września umarł w Huesca jks. Ramon de San Blas, Biskup tamecznéj dyecezyi, były Jenerał Ojców Szkół chrześciańskich. Po zgonie tego Prałata, arcybiskupstwo Saragoskie, składające się z 1 Arcybiskupa i 6 Biskupów, liczy już tylko jednego Biskupa, to jest dyecezyi Jaca. Wszyscy inni Prałaci powymierali oprócz Biskupa w Barbastro, który licząc wieku lat przeszło 80 ostatnie dni życia swego pędzi na wygnaniu w Pau. Słychać, że rząd hiszpański chce go przywołać napowrót do jego dyecezyi.

Ostatnie surowe bando Jlnego kapitana Katalonii, jenerała Breton, wymierzone przeciw handlowi przemytniczemu, sprawiło w samym Madrycie wielkie niezadowolenie.

— *Neapol* 20 *Września.* —

Dziś o godz. 10 nastąpiło uroczyste zagajenie 7go Kongresu uczonych włoskich i zagranicznych pod przewodnictwem ministra Santangelo i wobecności króla i całéj rodziny królewskiéj. Około 1500 uczonych z różnych części Włoch, Niemiec, Szwajcaryi i Francyi zebrało się na ten Kongres.

— *Turcya.* —

Dnia 5 wrześ. zawinął wicekról Egiptu na liniowym okręcie egipskim do wyspy Rodus: gubernator miejscowy udał się na pokład okrętu dla powitania wicekróla, ale gdy ten nie chciał się udać do lazaretu dla odbycia kwarantany, a przepisy tego wymagają, przeto zaraz nazajutrz odpłynął z powrotem do Alexandryi.

— *Konstantynopol* 17 *Września.* —

Powołani tu z Bośnii Paszowie Mustafa i Fazli dla zdania sprawy względem zaszłych zatargów na granicy austryackiéj, mieli dnia 14 posłuchanie u Porty.

N. Cesarz Rossyjski przysłał dla pogorzelców w Smyrnie 100,000 piastrów, a Papież na tenże cel 10,000 piastrów.

— *New-Jorh* 1 *Września.* —

Z kraju Oregon nadeszły tu ostatnie wiadomości, dowodzące, że silni osadnicy ze Stanów Zjednoczonych nie myślą czekać na wypadek sporu pomiędzy Anglią i Stanami Zjednoc., ale raczéj postanowili sami utworzyć rząd, który ogłosi się niezawisłym od stron obudwoch, późniéj jednak, jak się zdaje, przyłączy się do Unii. Tym sposobem łatwoby się rozstrzygnął spór, gdyby Anglię skłonić można do uznania niepodległości Oregonu; do czegoby teraz wprawdzie nie łatwo się przychyliła, ale późniéj przez traktaty nakłonićby się dała.

List pewnego adwokata z kraju Oregon donosi o nowym rządzie co następuje; »Mamy już 5 hrabstw i dwa termina do roku dla sądzenia spraw w każdem hrabstwie. Mamy wprawdzie tylko jednego sędziego, który w każdym możliwym charakterze urzęduje; ale wszakże nasz rząd jest tylko tymczasowy, dopóki lepszego nie będziemy w stanie ustanowić. Dotychczas przyjęliśmy prawa stanu (kraju) Jowa i stosujemy je do wszystkich przypadków, którym prawnie nie sprzeciwia się nasze własne prawodawcze zgromadzenie. Z niecierpliwością oczekujemy tu skutku poselstwa Pakenhama. Gdyby dwa rządy nie miały się z sobą zgodzić, za otrzymaniem téj wiadomości zaraz tu nastąpi poruszenie. Natychmiast zwołamy konwencyę narodową, zaprowadzimy republikańską konstytucyę i ukonstytujemy rząd nasz jako niepodległy. Konieczność zmusi nas do tego kroku. Ludność tego kraju pragnie bez wątpienia żyć pod rządem Stanów Zjedn., ale

jeżeli ten rząd nic dla nas nie uczyni, zmuszeni będziemy sami o sobie myśléć. Mieszkańcy tutejsi sprzykrzyli sobie już tę odwłokę i nie mogą już dłużéj znosić obecnego położenia swego. Przekonani jesteśmy, że ani Stany Zjedn. ani Anglia nie miałyby nic przeciwko temu, gdybyśmy tu utworzyli rząd niepodległy. Musielibyśmy z Indyanami traktaty zawierać, któge teraz byłyby na czasie. Ludność nasza powiększa się co rok w dwójnasób, a interessa nasze w trójnasób. Wkrótce będziemy mieli naszą własną drukarnię i prawa nasze drukowali. Sądy nasze już otworzone; mam w robocie kilka ważnych processów.

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.
Od dnia 22 dnia do 23 Października.

Lewicki Michał, z Polski;—Birschert, podpuł. Kosipiński Antoni, Swiątkiewicz Józef z Galicyi,

Wyjechali z Krakowa

Birschert, Slaski Adam ob., Grodecki Jakób, Niemczykiewicz Emilia, do Polski. — Mantenffel Karol hr., Ostrzeszewicz Faustyn ob., do Galicyi. — Schottelius Henryk do Pruss.

Doniesienia Urzędowe.

Nro 9074.

WYDZIAŁ SPRAW WEWNĘTRZNYCH I POLICYI
W SENACIE RZĄDZĄCYM
Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Podaje do powszechnéj wiadomości, iż w dniu 30 b. m. i r. o godzinie 11 przed południem odbędzie się w Biórach Wydziału publiczna głośna *in plus* licytacya, a to w celu sprzedaży Wikla w stawisku port zwanem w przestrzeni sążni kwadrat. 1800. mniéj więcéj znajdującego się. Za cenę do pierwszego wywołania oznacza się kwota złotych polskich 300. ogółem za wszystko Wikle do wycięcia zdatne, każdy przeto z pretendentów, winien będzie złożyć przy licytacyi *vadium* w kwocie złotych polskich 50. które nieutrzymującym się przy kupnie zaraz po licytacyi zwrócone będzie. Zyskujący przybicie obowiązany będzie kwotę przezeń zaofiarowaną najpoźniéj w ciągu dni trzech od daty zawiadomienia go o zatwierdzeniu przez Senat protokółu licytacyi, rachując w Kassie Główněj złożyć i kwitem na to otrzymanym w Komitecie Ekonomicznym wykazać się. Wycięcie tego Wikla nabywca własnym kosztem najdaléj do dnia 15 Listopada b. r. uskuteczni. Szkody zaś jakieby w brzegach stawiska przez nieostrożne wycinanie lub wywożenie wikla zrządzone były wynadgrodzić będzie obowiązany.

Kraków dnia 21 Października 1845 r.

Senator Prezydujący
KOPFF.
Referendarz L *Wolff.*

Nro. 4141.

TRYBUNAŁ
Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

W skutek podania przez PP. Kunegundę Józefę Konstancyą 3ga imion z Raffaczyńskich Friedleinową, tudzież Maryannę Petronellę Elżbietę 3ga imion Raffaczyńską, pannę doletnią, o przyznanie im spadku po siostrze ich Franciszce Raffaczyńskiéj w małoletności zmarłéj, z summy złp. 2000 na kamienicy pod L. 26 i 27 w Gminie I. leżącéj, hypotecznie ubezpieczonéj, w $\frac{3}{4}$ częściach na nie przypadającéj; Trybunał po wysłuchaniu wniosku Prokuratora wślad art. 12 ust. Hyp. z r. 1844, wzywa wszystkich prawo do spadku rzeczonego mieć mogących, aby się z stosownemi dowodami, w zakresie trzech miesięcy zgłosili, w przeciwnym bowiem razie, po upływie zakreślonego wyżéj terminu, spadek rzeczony podającym przyznany będzie.

Kraków dnia 3 Października 1845 r.

Sędzia Prezydujący,
J. PAREŃSKI.
(2r.) Sekr. *Lasocki.*

Nro. 19,182.

DYREKCYA POLICYI.
Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Podaje do wiadomości iż na dniu 10 b. m. w mieście tutejszem zagubione zostały dwa passporta, mianowicie jeden pod dniem 28 Października r. z. do L. 7691 do Chobędzy w Polskę na rok dla PP. Stanisława i Ludwiki Nowaków udzielony, drugi zaś dla ich służącego Jana Chwały w dniu 22 Września r. b. do L. 5854 na sześć miesięcy do Prandocina udzielony; ktoby przeto takowe passporta wynalazł, zechce je złożyć w Dyrekcyi Policyi.

Kraków dnia 17 Października 1845 r.

Z. Dyrektor Policyi
Kroebl.
Za Sekretarza *Piotrowski.*

Doniesienia prywatne.